

FAP-artikel 579-3

579-3 RPS F och AR om utbildning och utrustning av skyddsvakter samt bevakning av civila skyddsobjekt; RPS FS 1991:5

FAP 579-3

För bilder som refereras till i texten, hänvisas till originaldokumentet.

Utkom från trycket den 19 november 1991

RPS F och AR om utbildning och utrustning av skyddsvakter samt bevakning av civila skyddsobjekt; RPS FS 1991:5

beslutade den 23 september 1991.

Rikspolisstyrelsen meddelar med stöd av 18 § 1 och 2 förordningen (1990:1334) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m m (skyddsförordningen) följande föreskrifter. Dessutom meddelas allmänna råd.

1 kap Inledning

Allmänna råd

Lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m m (skyddslagen) syftar bl a till att bereda vissa i lagen angivna objekt ett förstärkt säkerhetsskydd. I förordningen (1981:421) om säkerhetsskyddet vid statliga myndigheter finns bestämmelser som ålägger vissa statliga myndigheter att upprätthålla ett tillfredställande säkerhetsskydd inom sina verksamhetsområden.

Enligt förordningen (1989:773) med instruktion för rikspolisstyrelsen leder styrelsen polisverksamhet för att förebygga och avslöja brott mot rikets säkerhet. Inom styrelsen bedrivs denna polisverksamhet av säkerhetspolisen (SÄPO).

Med säkerhetsansvarig myndighet förstås i detta sammanhang en myndighet eller företag (motsvarande) som ansvarar för säkerhetsskyddet vid en viss anläggning eller ett visst område. I regel är detta den myndighet som förvaltar skyddsobjektet eller bedriver verksamhet vid detta. Om flera myndigheter bedriver verksamhet vid samma eller från skyddssynpunkt närliggande skyddsobjekt bör en av myndigheterna efter överenskommelse med berörda myndigheter ha det samordnade säkerhetsansvaret.

Med civila skyddsobjekt avses i det följande sådana skyddsobjekt som enligt 18 § 2 skyddsförordningen omfattas av rikspolisstyrelsens föreskriftsrätt.

2 kap Föreskrifter om utbildning

1 § Utbildningens mål

Utbildningen skall ge eleverna kunskaper och färdigheter för att som skyddsvakt kunna bevaka skyddsobjekt.

2 § Utbildningens innehåll

Utbildningens innehåll framgår av en kursplan för fullständig skyddsvaktskurs, bilaga 1, och en kursplan för avkortad skyddsvaktskurs beträffande den som genomgått väktargrundkurs eller ordningsvaktskurs, bilaga 2.

Fortbildning skall främst avse genomgång av ny lagstiftning samt vidmakthållande av kunskaper i självskydd.

3 § Utbildningens genomförande

I bevakningsföretag anställd väktare eller ordningsvakt, som avses bli godkänd som skyddsvakt, skall genomgå avkortad skyddsvaktskurs som får anordnas genom bevakningsföretagets försorg.

Annan person som avses bli godkänd som skyddsvakt men som inte genomgått väktargrundkurs eller ordningsvaktskurs skall genomgå fullständig skyddsvaktskurs.

Godkännandemyndigheten får meddela väktare, ordningsvakter eller annan personal som tidigare genomgått motsvarande utbildning befrielse från föreskriven utbildning eller från det eller de ämnesområden som sökanden har genomgått utbildning i med godkända resultat.

Den som genomför skyddsvaktsutbildning skall samråda med godkännandemyndigheten om utbildningens närmare utformning.

Utbildningen skall vara instruktörsledd.

4 §

Antalet deltagare i varje kurs skall som regel inte överstiga 20. För kontroll av deltagarnas kunskaper skall muntligt och/eller skriftligt prov anordnas.

Bevis över genomgången godkänd utbildning (utbildningsbevis) skall utfärdas av den som anordnat utbildningen. Utbildningsbevis skall innehålla uppgift om de ämnesområden som utbildningen omfattat och antalet undervisningstimmar per ämnesområde.

Fortbildning skall genomföras kontinuerligt.

3 kap Allmänna råd om godkännande av skyddsvakt

1 § Prövning

Lämplighetsprövningen bör göras enligt de grunder som gäller vid godkännande av väktare.

2 § Utfärdande m m

Kopia av godkännande som skyddsvakt bör, då godkännandet avser väktare, tillställas den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet för det bevakningsföretag där väktaren är anställd.

4 kap Föreskrifter om utrustning

1 § Allmänt

Föreskrifterna i 2-6 §§ gäller i fråga om skyddsvakts utrustning. För en väktare som godkänns som skyddsvakt gäller dessutom rikspolisstyrelsens föreskrifter om väktares utrustning (RPS FS 1987:1, FAP 579-2).

För det fall militär personal bevakar ett civilt skyddsobjekt, tillämpas ÖB:s bestämmelser om utrustning, uniformering och beväpning. (Överbefälhavarens föreskrifter (FFS 1991:1) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m m.)

2 § Tjänstetecken

Tjänstetecken för skyddsvakt består av funktionsbeteckning och emblem.

Funktionsbeteckningens och emblemets utförande och placering framgår av bilaga 3.

När ett skyddsvaktsgodkännande upphör att gälla utan att förnyas skall skyddsvakten återlämna funktionsbeteckningen och emblemet till godkännandemyndigheten.

Anskaffande av funktionsbeteckning och emblem ombesörjs av rikspolisstyrelsen.

3 § Klädsel

En väktare som tjänstgör som skyddsvakt skall vid bevakning av skyddsobjektet bära väktaruniform jämte funktionsbeteckning för väktare kompletterad med för skyddsvakt bestämd utrustning.

När en annan person än väktare tjänstgör som skyddsvakt skall klädedräkten vara anpassad för tjänstens utövande och på ett klart och otvetydigt sätt skilja sig från polisens uniform.

Länsstyrelsen får medge att en skyddsvakt bär civil klädsel om särskilda skäl föreligger.

4 § Legitimation m m

En skyddsvakt är skyldig att vid tjänstgöring medföra sitt godkännande och legitimationshandling.

Legitimationshandlingen skall innehålla uppgift om fullständigt namn och personnummer samt vara försedd med välliknande fotografi och innehavarens namnteckning.

Skyddsvakten skall på begäran visa upp godkännande och legitimationshandling.

5 § Beväpning m m

En skyddsvakt får efter medgivande av godkännandemyndigheten vara utrustad med batong och handbojor. Sådant medgivande anges på godkännandet.

Batongens utförande framgår av bilaga 4.

Handbojorna skall vara av samma typ som de som rikspolisstyrelsen tilldelar polisman.

En skyddsvakt får efter medgivande av godkännandemyndigheten utrustas med skjutvapen enligt rikspolisstyrelsens föreskrifter om väktares utbildning och utrustning m m (RPS FS 1987:1, FAP 579-2). Sådant medgivande anges på godkännandet.

6 § Hund

En skyddsvakt får efter medgivande av godkännandemyndigheten använda hund vid bevakningen i enlighet med rikspolisstyrelsens föreskrifter om väktares utbildning och utrustning m m (RPS FS 1987:1, FAP 579-2). Sådant medgivande anges på godkännandet.

5 kap Bevakning av civila skyddsobjekt

1 § Skyddsobjektsförteckning

Föreskrifter

Länsstyrelsen skall upprätta en förteckning över civila skyddsobjekt inom länet.

Av förteckningen skall framgå hur bevakningen prioriteras mellan olika skyddsobjekt i freds-, kris- och krigstid.

Utdrag ur fastställd förteckning skall delges berörd myndighet eller ägare/nyttjare.

Förteckningen skall revideras en gång om året.

Allmänna råd

Länsstyrelsen bör upprätta förteckningen över de civila skyddsobjekten i nära samverkan med försvarsområdesbefälhavaren. Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) samt de funktionsansvariga myndigheterna (FAM) på central nivå bör beredas möjligheter att medverka med underlag till prioritering av bevakning.

För att prioritera resursinsatserna bör skyddsobjekten grupperas i angelägenhetsordning.

Förteckningen bör även omfatta anläggningar där nyttjaren har förelagts att vidta särskilda skyddsåtgärder (jfr 19 § skyddslagen).

Av förteckningen bör vidare framgå:

- * typ av anläggning och anläggningens betydelse
- * geografiskt läge
- * ägare/nyttjare
- * behov av resurser för skydd

Varje säkerhetsansvarig myndighet ansvarar för att uppgifter om skyddsobjektet inom det egna ansvarsområdet hålls aktuella. Förslag om nya skyddsobjekt och om skyddsobjekt som av någon anledning har undergått förändring eller som bör utgå ur förteckningen bör snarast översändas till vederbörande länsstyrelse.

Förteckningen och revideringar bör delges civilbefälhavaren, försvarsområdesbefälhavaren, säkerhetspolisen och den regionala polischefen. Berörd polismyndighet, och i förekommande fall regional ledning vid kustbevakningen, bör delges den förteckning som angår myndigheten.

Om sekretess stadgas i 2 kap 2 och 3 §§, 5 kap 2 § och 16 kap 1 § sekretesslagen (1980:100).

2 § Plan för bevakning

Föreskrifter

Länsstyrelsen skall fastställa en plan för bevakning av varje skyddsobjekt.

Planen utformas så att det klart framgår var gränserna för ett skyddsobjekt går.

Allmänna råd

Planen bör fastställas efter samråd med försvarsområdesbefälhavaren, regional och lokal polischef, säkerhetspolisen samt den för skyddsobjektet säkerhetsansvariga myndigheten/nyttjaren.

Beträffande planen bör för varje skyddsobjekt följande beaktas

- * risken för att skyddsobjektet utsätts för olika former av sabotage, terrorism och spioneri samt röjande i andra fall av hemliga uppgifter som rör totalförsvaret
- * svårigheten att ersätta eller reparera skyddsobjektet
- * skyddsobjektets betydelse för verksamheten under freds-, kris- eller krigsförhållanden
- * andra särskilda förhållanden som är av vikt för bevakningen.

Bevakning av skyddsobjektet i fred bör ankomma på den säkerhetsansvariga myndighet eller företag som bedriver verksamhet vid detsamma och främst utförs med egen personal eller med skyddsvakter och tekniska hjälpmedel.

För att tillgodose de ökade skyddsbehov som uppkommer vid beredskapshöjning och under mobilisering, främst skyddet mot sabotage, och som inte kan tillgodoses med egna fredsresurser, kan polis, allmänna hemvärnet, inneliggande årsklass och repetitionsövningsförband utnyttjas. Efter genomförd mobilisering kan militära bevakningsförband tillkomma.

Vid beredskapshöjningar och under mobilisering bör så långt möjligt polisen medverka med skydd främst av civila skyddsobjekt.

3 § Instruktion för bevakning av skyddsobjekt

Föreskrifter

För varje skyddsobjekt skall det finnas en bevakningsinstruktion.

Instruktionen upprättas av den säkerhetsansvariga myndigheten eller av ägaren/nyttjaren.

Av instruktionen skall framgå hur tillträdesskyddet skall organiseras samt hur bevakningen - med egen personal, skyddsvakter och tekniska hjälpmedel - skall utföras.

Allmänna råd

Närmare bestämmelser om utformningen av säkerhetsskydd m m finns i FA SÄK.

Föreskrifterna träder i kraft två veckor efter den dag då författningen enligt uppgift på den utkom från trycket i rikspolisstyrelsens författningssamling. Genom författningen upphävs rikspolisstyrelsens föreskrifter den 5 juni 1986, RPS FS 1986:52 och den 17 juli 1987, RPS FS 1987:20 (FAP 579-3).

RIKSPOLISSTYRELSEN

KLAS BERGENSTRAND

Sven-B Nordenström
(Polisbyrå)

Bilaga 1

Kursplan för fullständig skyddsvaktkurs

1 Kursens innehåll

Ämnesområde Delämne Ämnesprecisering Tidsåtgång

Bevaknings- Polisväsendet Organisation och 19 tim

juridik funktion

Polisens förmanskap

över skyddsvakt (16 §

skyddsvaktsförordningen)

Försvaret Organisation och

funktion m m

Skyddsvakts Hur man skyddar skyddsob-

uppgifter jektet från angrepp

Information om innehållet i

FA SÄK

Rättsligt skydd 17 kap 1 § BrB

Skyddsvakts be- Avkrävande av identitetsupp-

fogenheter gifter (olika slag av legitima-

tionshandlingar)

Kroppsvisitation

Ytlig kroppsvisitation

Undersökning av egendom

Avvisande och avlägsnande

Tillfälligt omhändertagande

Gripande

Beslag

Dokumentation av beslut 10-

17 §§ skyddslagen

Gripande enligt 24 kap 7 § 2 st

RB

De vanligaste fängelsebrotten

Mänskliga Förbud mot tortyr

rättigheter Regeringsformen

FN-stadgan

Rätten att bruka Nödvärn

våld 24 kap BrB
Laga befogenhet
Nöd
Återställande av rubbad besittning vid färsk gärning (14 § promulgationslagen till BrB)
Tystnadsplikt 18 § skyddslagen
Väktare Kort genomgång av väktares ålägganden
Krigsman Skyddsvakt är att anse som krigsman i vissa situationer (21 kap 3 § BrB)
Rättigheter och skyldigheter enligt folkrätten

Bevaknings- Målsättning 8 tim
tjänst Ledning
Utövande
Personligt uppträdande
In- och utpasseringskontrollens utövande
Legitimationskontroll
Ingripande av skilda slag
Utrustning Skyddsvaktsemlen 2 tim
Funktionsbeteckning
Godkännande
Legitimationskort
Övrig utrustning
Livrem
Batong
Batongfäste
Handbojor
Skjutvapen
(förvaringsbestämmelser m m)

Kommunal Kommunala 4 tim
räddningstjänst räddningstjänsters organisation,
uppbyggnad,
uppgifter
Förebyggande och släckande åtgärder

Olycksfallsvård Förebyggande Råd och 2 tim
av olycksfall regler för förhindrande av olycksfall
Olycksfallshjälp Första hjälpen

Självskydd Självförsvarets Hur man 4 tim
grunder undviker egna skador vid överfall
Batongteknik

Kunskapsprov 1 tim

40 tim

2 Kursens genomförande

2.1 För utbildning i ämnena brandförsvar och olycksfallsvård skall lärare från respektive ämnesområde anlitas.

2.2 För utbildning i ämnet självskydd skall lärare med polisiär instruktörsutbildning i ämnet anlitas.

2.3 Med uttrycket timma avses lektionstimma (45 min).

3 Litteratur

FA SÄK (Föreskrifter och allmänna råd om tillämpningen av förordningen (1981:421) om säkerhetsskyddet vid statliga myndigheter).

Viss militär speciallitteratur.

Regeringens proposition 1989/90:54 om skydd för samhällsviktiga anläggningar m.m.

Regeringens proposition 1979/80:122 om ordningsvakter och bevakningsföretag.

Speciallitteratur i ämnena kommunal räddningstjänst och olycksfallsvård.

Bilaga 2

Kursplan för avkortad skyddsvaktkurs beträffande den som genomgått väktargrundkurs eller ordningsvaktkurs

1 Kursens innehåll

Ämnesområde Delämne Ämnesprecisering Tidsåtgång

Bevaknings- Försvaret Organisation och 13 tim

juridik funktion m m

Skyddsvakts- Hur man skyddar skydds-

uppgifter objekt från angrepp

Information om innehållet i

FA SÄK

Rättsligt skydd 17 kap 1 § BrB

Skyddsvakts be- Avkrävande av identitetsupp-

gifter (olika slag av legitima-

tionshandlingar)

Kroppsvisitation

Ytlig kroppsvisitation

Undersökning av egendom

Avvisande och avlägsnande

Tillfälligt omhändertagande

Gripande

Beslag

Dokumentation av beslut 10-

17 §§ skyddslagen

Rätten att bruka Laga befogenhet (24 kap

våld BrB)

Tystnadsplikt 18 § skyddslagen

Krigsman Skyddsvakt är att anse som

krigsman i vissa situationer

(21 kap 3 § BrB)

Rättigheter och skyldigheter

enligt folkrätten

Mänskliga Förbud mot tortyr
rättigheter Regeringsformen
FN-stadgan
Utrustning Skyddsvaktsemlen 2 tim
Funktionsbeteckning
Godkännande
Legitimationskort
Övrig utrustning Livrem
Batong
Batongfäste
Handbojor
Skjutvapen
(förvaringsbestämmelser
m m)
Kunskapsprov 1 tim

16 tim

2 Kursens genomförande

Med uttrycket timma avses lektionstimma (45 min).

3 Litteratur

FA SÄK (Föreskrifter och allmänna råd om tillämpningen av förordningen (1981:421) om säkerhetsskyddet vid statliga myndigheter).

Viss militär speciallitteratur.

Regeringens proposition 1989/90:54 om skydd för samhällsviktiga anläggningar m m.

Regeringens proposition 1979/80:122 om ordningsvakter och bevakningsföretag.

Bilaga 3

Tjänstetecken för och utmärkning av skyddsvakt

Funktionsbeteckning

Funktionsbeteckning skall vara utförd i metall på svart botten med gul text och bård samt försedd med fästansordning. Funktionsbeteckningen skall bäras fastsatt på bröstets vänstra sida ovanför bröstfickan eller på motsvarande plats.

BILD

fap57931.pcx

Emblem

Emblemet skall vara utfört i metall på svart botten med gult emblem och bård samt försett med fästansordning. Emblemet skall bäras fastsatt på bröstets vänstra sida, nedanför funktionsbeteckningen.

BILD

fap57932.pcx

Bilaga 4

Utförande av batong för skyddsvakt

Färg
Svart

Format

BILD
fap57933.pcx

Material

1. Gummi homogent utan blåsor,
för handtaget: svart yt- eller genomfärgat naturgummi,
hårdhetsgrad 70-75 IRH
för övrigt: svart naturgummi, hårdhetsgrad ca 60 grader IRH
2. Stålrör härdat, SIS 14 22 25, 18 dy x 1 mm
Stålröret skall vara koncentriskt belagt med gummi på sådant sätt
att en jämn tjockleksökning erhålls från handtaget till batongens
spets.
Vid handtaget skall gummitjockleken vara minst 4 mm (från stålröret)
och vid batongens tjockaste del minst 10 mm.
3. Handrem av nylonband.
4. Bärbygel av rostfritt stål 18/8.